ਕਮਾਚੀ

ਬਨਾਮ

ਲਕਸ਼ਮੀ ਨਾਰਾਇਣਨ

(2022 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 627)

ਅਪ੍ਰੈਲ 13, 2022

[ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ ਅਤੇ
ਪਾਮਿਦੀਘੰਤਮ ਸ੍ਰੀ ਨਰਸਿੰਘਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਤੋਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 2005 – ਧਾਰਾਵਾਂ 12 ਅਤੇ 31 – ਧਾਰਾ 12 ਅਧੀਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਪਤਨੀ ਵੱਲੋਂ 2018 ਵਿੱਚ ਧਾਰਾਵਾਂ 17 ਅਤੇ 18 ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੰਗਣ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਤੋਂ ਉਤਪੰਨ ਕਾਰਵਾਈ – ਧਾਰਾ 482 ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਜਵਾਬੀ-ਪਤੀ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੀਮਾਂਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 28 ਅਤੇ 32 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 156 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 12 ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਘਟਨਾ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਅਵਧੀ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਚੂੰਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 2008 ਵਿੱਚ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਅਰਜ਼ੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਦੁਰੁਪਯੋਗ ਦੀ ਸੀ – ਕੀ ਧਾਰਾ 12 ਅਧੀਨ ਪਸੰਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਸੀਮਾਂਤ ਸਮੇਂ ਦੀ ਗਣਨਾ ਲਈ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ – ਫੈਸਲਾ, ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਧਾਰਾ 12 ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ – ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਓਂ ਸੁਣਵਾਈ ਮਗਰੋਂ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਧਾਰਾ 12 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ – ਇਹ ਸਿਰਫ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੀ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ 31 ਅਧੀਨ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ – ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੇਕਰ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 468 ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸੀਮਾਂਤ ਸਮੇਂ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ – ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 12 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾ 12 ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਸੀਮਾਂਤ ਸਮੇਂ ਦਾ ਆਰੰਭ ਬਿੰਦੂ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ – ਅਜਿਹਾ ਆਰੰਭ ਬਿੰਦੂ ਸੀਮਾਂਤ ਸਮੇਂ ਸਿਰਫ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਤਦ ਹੀ ਉੱਠੇਗਾ ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 12 ਅਧੀਨ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇ – ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 12 ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਜਾਂ ਅਭਿਯੋਗ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਕੀਤਾ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 12 ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਟਿੱਪਣੀ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ

ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਕ੍ਰਿਤਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਅਵਧੀ ਅੰਦਰ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ - ਜਵਾਬੀ-ਪਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਜਵਾਬ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਅੱਗੇ ਦੋ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਅੰਦਰ ਦਾਖਲ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਮਲਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ - ਸੀਮਾਂਕਣ - ਫੌਜਦਾਰੀ ਤਰੀਕਾ ਕਾਨੂੰਨ, 1973 - ਧਾਰਾ 468, 482 - ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਦੇ ਨਿਯਮ 2006।

ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2011) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 588 ; [2011] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 557 ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਭਟਾਚਾਰਜੀ ਬਨਾਮ ਸਾਰਥੀ ਚੌਧਰੀ (2016) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 705 : [2015] 14 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 65 – ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸਰਲਾ ਮੈਥਿਊ ਬਨਾਮ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਕਾਰਡੀਓ ਵੈਸਕੁਲਰ ਡਿਸੀਜ਼ਿਜ਼ (2014) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 62 : [2013] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 674 – ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ।

ਅਦਾਲਤ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਮ ਰੂਪਲਾਲ ਜਿੰਦਲ (2004) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 338 – ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਡਾ. ਪੀ. ਪਦਮਨਾਥਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਟੀਮਟ. ਵੀ. ਮੋਨਿਕਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ। 2021 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਆਨਲਾਈਨ ਮੱਦ 8731; ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਪਿੱਲੈ ਬਨਾਮ ਟੀ.ਏ. ਰਾਜੇਂਦਰਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ 1990 (ਸੁਪ.) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 121; ਭਾਰਤ ਦਾਮੋਦਰ ਕਾਲੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (2003) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 559 ਅਤੇ ਜਪਾਨੀ ਸਾਹੂ ਬਨਾਮ ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਮੋਹੰਤੀ (2007) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 394 : [2007] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 582 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਲਾਅ ਹਵਾਲਾ

[2013] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 674 ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 9

(2004) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 338 ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 9

(1990) ਸੁਪ. ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 121 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 12

(2003) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 559 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 12

[2007] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 582 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 12

[2010] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 557 ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 16

[2015] 14 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 65 ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 17

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2022 ਦਾ 627

ਮਦਰਾਸ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 16.03.2020 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਕ੍ਰਿ. ਓ.ਪੀ. ਨੰ.82924 ਦਾ 2018।

ਸ਼ਰਤ ਚੰਦਰਨ, ਸ਼ਿਆਮ ਗੋਪਾਲ, ਮਿਸ ਡੀ. ਦੁਰਗਾ ਦੇਵੀ, ਮਨੀ ਏ ਭੂਸ਼ਣ ਸਿਨਹਾ, ਪ੍ਰਣਬ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਵਕੀਲ।

ਸਿੱਧਾਰਥ ਦਵੇ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਨਿਖਿਲ ਸਿੰਗਲ, ਵਿਧੀ ਠਾਕਰ, ਗਗਨ ਗੁਪਤਾ, ਜਵਾਬੀ ਲਈ ਵਕੀਲ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ।

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਇਹ ਅਪੀਲ 16.03.2020 ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕ੍ਰਿ.ਲ. ਓ.ਪੀ. ਨੰਬਰ 28924 ਦੇ 2018 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

3. ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਤੋਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 2005 ('ਐਕਟ' ਕਹਾ ਜਾਵੇਗਾ) ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਅਧੀਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਤੋਂ ਉੱਤਪੰਨ ਹੋਈ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਐਂਬੱਟੂਰ, ਚੈਨਈ ਦੀ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਡੀ.ਵੀ.ਸੀ. ਨੰਬਰ 21 ਦੇ 2018 ਵਜੋਂ ਨੰਬਰਿਤ ਸੀ। ਅਰਜ਼ੀ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 17 ਅਤੇ 18 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਚਿਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੰਗਣ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਜਵਾਬੀ-ਪਤੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸਸੁਰ ਅਤੇ ਨਣਦ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਘਰੇਲੂ ਨਿਰੀਖਣ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ 21.08.2018 ਨੂੰ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ:

“4. ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ:-

ਮੁੱਢਲੇ ਦੋਸ਼ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢੇ ਗਏ ਹਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਨ:-

“ਮੇਰਾ ਨਾਮ ਕਾਮਾਕ੍ਸ਼ੀ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਪਤੀ ਦਾ ਵਿਆਹ 07.09.2007 ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਵਿਆਹ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਦਾਜ, 60 ਸੋਵਰਨ ਸੋਨਾ, 4 ½ ਕਿਲੋ ਚਾਂਦੀ, ਰੁਪਏ 50,000/- ਅਤੇ ਹੋਰ ਘਰੇਲੂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਮੇਰੇ ਪਤੀ ਦੇ ਘਰ 'ਤੇ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਮੇਰੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਵਿਆਹ 'ਤੇ ਰੁਪਏ 15 ਲੱਖ ਖਰਚੇ। ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਮੇਰੇ ਪਤੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਡੇ ਘਰ

ਸੱਦਾ ਦੇਣ ਲਈ ਆਏ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਤਣਾਅ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗਹਿਣੇ ਅਤੇ ਦਾਜ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਕਰਜਾ ਲੈ ਕੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵਿਆਹ ਸੁਚੱਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਲੇ। ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਬੇਅਦਬੀ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਕਿ ਕਾਫੀ ਗਹਿਣੇ ਅਤੇ ਘਰੇਲੂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਈ ਚਾਲਾਂ ਚਲੀਆਂ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਲੰਡਨ ਨਾ ਜਾ ਸਕਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਮੋੜ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ 06.09.2008 ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ। ਮੇਰੇ ਪਤੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਪੁਣਯਾਦਾਨਮ ਸਮਾਗਮ ਲਈ ਆਏ ਅਤੇ ਬੇਅਦਬੀ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਸਾਡਾ ਵਾਰਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਕਈ ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ। ਮੈਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੇ ਘਰ ਗਈ। ਰਾਜੇਸਵਰੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਅਨੁਮਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਬੇਅਦਬੀ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਥਾਂ 'ਤੇ ਮਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ।"

4. ਇਸ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸਸੁਰ ਅਤੇ ਨਣਦ ਨੇ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ, 1973 ('ਕੋਡ', ਛੋਟੇ ਵਿੱਚ) ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਅਧੀਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਆਰ. ਓ. ਪੀ. ਨੰ.27097 ਦੀ 2018 ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਚੱਲ ਰਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸੀ.ਆਰ.ਆਈ. ਓ. ਪੀ. ਨੰ.28942 ਦੀ 2018 ਨੂੰ ਜਵਾਬੀ-ਪਤੀ ਵੱਲੋਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਅਧੀਨ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਰਾਹਤ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਕਤ ਮੂਲ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬੀ ਵੱਲੋਂ ਲਏ ਗਏ ਮੁੱਖ ਅਧਾਰ ਸਨ -

"E. ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਜਾਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਜਾਂ ਇੱਕ ਅਸਲ ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਜ਼ੀਤ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਡੀ.ਵੀ ਨੰਬਰ. 21 ਦੀ 2018 ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀਦਾਤਾ ਖਿਲਾਫ ਚੱਲ ਰਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ, ਅਣਚਾਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਦੁਰੁਪਯੋਗ ਤੋਂ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

F. ਅਰਜ਼ੀਦਾਤਾ ਦਾਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਝਗੜਾ ਨੂੰ ਜਵਾਬੀ ਦੇ ਉਦਾਹਰਣ 'ਤੇ ਇੱਕ ਆਪਰਾਧਿਕ ਰੰਗ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਰਜ਼ੀਦਾਤਾ ਖਿਲਾਫ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਲੈ ਜਾਣਾ ਅਰਜ਼ੀਦਾਤਾ ਦੇ ਲਈ ਕੋਈ ਮਕਸਦ ਨਹੀਂ ਸਰਵ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਡੀ.ਵੀ ਨੰਬਰ.21 ਦੀ 2018 ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਨਿਆਇਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਅੰਬਾਤੂਰ, ਦੀ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਅਰਜ਼ੀਦਾਤਾ/ਜਵਾਬੀ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।"

5. ਦੋਵੇਂ ਮੂਲ ਅਰਜ਼ੀਆਂ 16.03.2020 ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਆਈਆਂ।

A. ਸਸੁਰ ਅਤੇ ਨਣਦ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਚੱਲ ਰਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਮੁਸ਼ਾਹਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ -

"5. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਡੀ.ਵੀ ਨੰਬਰ.21 ਦੀ 2018 ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਨਿਆਇਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਅੰਬਾਤੂਰ, ਦੀ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਝੁਕਾਅ

ਹੈ, ਇਸ ਸ਼ਰਤ 'ਤੇ ਕਿ ਉਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਗੇ ਕਿ A1/ਜਵਾਬੀ ਦਾ ਪਤੀ ਹਰੇਕ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕੈਲੰਡਰ ਮਹੀਨੇ ਦੀ 5ਵੇਂ ਦਿਨ ਤੱਕ ਡੀ.ਵੀ ਨੰਬਰ.21 ਦੀ 2018, ਜੋ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਨਿਆਇਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਅੰਬਾਤੂਰ, ਦੀ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਹੈ, ਦੇ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਵਿੱਚ 5,000 ਰੁਪਏ (ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਹੀ) ਦਾ ਸਮਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਅੰਤਰਿਮ ਭਰਤੂ ਹੈ, ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਪੂਰਵਾਗ੍ਰਹ ਦੇ, ਨਾਕਾਮ ਹੋਣ 'ਤੇ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਆਪਣੇ ਆਪ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਜਵਾਬੀ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ।"

"6. ਜਿਹੜੇ ਤੌਰ 'ਤੇ A1/ਜਵਾਬਦੇਹ ਦਾ ਪਤੀ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਚੂੰਕਿ ਡੀ.ਵੀਨੰਬਰ.21 ਦੀ 2018 ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਕਾਰਵਾਈ 2018 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਲੰਬਿਤ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਾਇਲ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। A1/ਜਵਾਬਦੇਹ ਦਾ ਪਤੀ ਅਗਲੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 'ਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਹੈ, ਨਾਕਾਮ ਰਹਿਣ 'ਤੇ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ।"

B. "ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਦੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਚੂੰਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 2008 ਵਿੱਚ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਅਰਜ਼ੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਦੁਰੁਪਯੋਗ ਸੀ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਨ:-

"5 ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਮੁੱਦਾ ਸੀਮਾਂਕਣ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਅਨੁਸਾਰ, 2012 ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ, ਐਲ.ਜੇ 3949 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਹੈ। ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਤੋਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 2005 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 28 ਅਤੇ 32 ਅਤੇ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਤੋਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਿਯਮ 2006 ਦੇ ਨਿਯਮ 15(6) ਨਾਲ, ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਅਵਧੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ।

"6 ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ 2008 ਵਿੱਚ ਹੀ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਝਗੜਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਕਈ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲੰਬਿਤ ਹਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਐਮ.ਸੀ ਨੰਬਰ.261 ਦੇ 2013 ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਰੁ.30,000/- ਅਤੇ ਨਾਬਾਲਗ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਰੁ.15,000/- ਦਾ ਭਰਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਦੇਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸੀ.ਆਰ.ਐਲ.ਆਰ.ਸੀ.ਨੰਬਰ.567 ਦੇ 2018 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੁਣੌਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਲਗਾਤਾਰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਭਰਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

7.ਇਸ ਲਈ, ਸੀਮਾਂਕਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਪੂਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੋਰਟ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਸਾਫ ਦੁਰੁਪਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਯਾਚੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

6. ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ

ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ।

7. ਅਸੀਂ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਰਥ ਚੰਦਰਨ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਸਿੱਧਾਰਥ ਦਵੇ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਲਈ ਸੁਣਿਆ ਹੈ।

8. ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਰਤ ਚੰਦਰਨ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਐਡਵੋਕੇਟ ਪੇਸ਼ ਹਨ: -

a) ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 468 ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾਵਾਂ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬਾਅਦ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਦ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਗਿਣਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਪਰਾਧ.

b) ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 12 ਮੰਗਣ ਵਾਲੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਾਹਤਾਂ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਬੰਧਤ ਸਮੱਗਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਰੇਲੂ ਘਟਨਾ ਸਮੇਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਰਿਪੋਰਟ. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਆਰਡਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

c) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 31 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਅਧੀਨ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੈ ਕਿਸੇ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਣਨ ਦੀ ਕੈਦ ਜੋ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੱਕ, ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨਾਲ, ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨਾਲ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਧੀਨ ਜੁਰਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 31 ਨੂੰ ਹੀ ਵਚਨਬੱਧ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਅਧੀਨ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ।

d) ਕਿਸੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਫਾਇਲਿੰਗ ਲਈ ਕੋਡ ਜਾਂ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਸੀਮਾਂਕਣ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਸੀਮਾਂਕਣ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕੀ ਗਈ ਸੀ।

e) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਡਾ. ਪੀ. ਪਦਮਨਾਥਨ & ਓਰਸ ਬਨਾਮ ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਕੇ ਮੋਨਿਕਾ & ਅਨੁਸਾਰ।

9. ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਸਿੱਧਾਰਥ ਦਵੇ, ਜਾਣਕਾਰ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਪੱਖ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕਿਹਾ:-

i) ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਲਿਕਾ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ 16.09.2008 ਤੋਂ ਲਗਭਗ 10 ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਸਸੁਰ ਜਾਂ ਨਣਦ ਖਿਲਾਫ ਕੁਝ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ।

ii) ਪਾਰਟੀਆਂ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਰਹ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਅਰਜ਼ੀ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਤਾਬ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਸੀ; ਅਤੇ ਸਾਫ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਦੁਰੁਪਯੋਗ ਸੀ।

iii) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਸਰਲਾ ਮੈਥਿਊ ਬਨਾਮ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਕਾਰਡੀਓ ਵੈਸਕੁਲਰ ਡਿਸੀਜ਼' ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਨੁਸਾਰ, ਸੀਮਾਂਤ ਸਮਾਂ ਦੀ ਗਣਨਾ ਦਾ ਆਰੰਭਿਕ ਬਿੰਦੂ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਸਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਾਰ ਸੀ।

ਲਿਖਤੀ ਸਬਮਿਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ:-

"ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 'ਅਦਾਲਤ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਮ ਰੂਪਲਾਲ ਜਿੰਦਲ' ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਸੰਜਾਣ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 200 ਅਤੇ 202 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਉਲੰਘਣ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਖਰਾਬ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਦੁਖੀ ਦੋਸ਼ੀ ਜੋ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਹ ਧਾਰਾ 203 ਦੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਡ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੀਖਿਆ ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਂ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰਨਿਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅਭਾਵ ਵਿੱਚ, ਉਪਾਯ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਵਿੱਚ ਹੈ।"

10. ਅਸੀਂ ਵਿਰੋਧੀ ਸਬਮਿਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਧਾਰਾਵਾਂ, ਭਾਵ ਧਾਰਾ 12, 28, 31 ਅਤੇ 32 ਦਾ ਅਨੁਸ਼ੀਲਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ–

“12. ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ।—

(1) ਕੋਈ ਵੀ ਪੀੜਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਪੀੜਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਾਹਤਾਂ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਉਸ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਰੇਲੂ ਘਟਨਾ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇਗਾ।

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਮੰਗੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਰਾਹਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਏ ਬਿਨਾਂ, ਜਵਾਬੀ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਕਾਰਨ ਹੋਏ ਸੱਟਾਂ ਲਈ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ ਪੀੜਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਕਮ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਕਮ, ਅਜਿਹੀ ਡਿਕਰੀ ਅਧੀਨ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਰਕਮ ਵਿਰੁੱਧ ਸੈੱਟ ਆਫ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਡਿਕਰੀ, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ, 1908 (1908 ਦੀ 5) ਜਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਅਜਿਹੀ ਸੈੱਟ ਆਫ

ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਾਕੀ ਬਚੀ ਕੋਈ ਵੀ ਰਕਮ ਲਈ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੋਵੇਗੀ।

(3) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਹਰ ਅਰਜ਼ੀ ਅਜਿਹੇ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵੇਰਵੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ।

(4) ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਤਾਰੀਖ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

(5) ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹਰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਉਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਸੱਠ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਵਿੱਚ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰੇਗਾ।

28. ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ।—

(1) ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਹੋਰਥਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਧਾਰਾਵਾਂ 12, 18, 19, 20, 21, 22 ਅਤੇ 23 ਅਧੀਨ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 31 ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ, 1973 (1974 ਦੀ 2) ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 12 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 23 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਬੇਨਤੀ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਆਪਣੀ ਖੁਦ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੈਅ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ।

31. ਜਵਾਬੀ ਵੱਲੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਸਜ਼ਾ।—

(1) ਸੁਰੱਖਿਆ ਆਦੇਸ਼, ਜਾਂ ਇੱਕ ਅੰਤਰਿਮ ਸੁਰੱਖਿਆ ਆਦੇਸ਼, ਦੀ ਜਵਾਬੀ ਵੱਲੋਂ ਉਲੰਘਣਾ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਕੈਦ ਜਾਂ ਬੀਸ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਹੋ ਸਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਅਜ਼ਮਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(3) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਦਿਆਂ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ (1860 ਦੀ 45) ਜਾਂ ਉਸ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਜਾਂ 1961 ਦੇ ਦਹੇਜ਼ ਨਿਵਾਰਣ ਐਕਟ (1961 ਦਾ 28), ਦੇ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ ਵੀ ਤੈਅ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜੇਕਰ ਤੱਥ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹਨ।

32. ਸੰਜ੍ਞਾਨ ਅਤੇ ਸਬੂਤ। —

(1) ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ, 1973 (1974 ਦੀ 2) ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਧਾਰਾ 31 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ

ਸੰਜ੍ਞੇਯ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਹੋਵੇਗਾ।

(2) ਪੀੜਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਇਕੱਲੀ ਗਵਾਹੀ ਉੱਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਨਿਸਚਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 31 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।"

11. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 468 ਵੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਬਿਆਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ: -

"468.ਸੀਮਾ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੇ ਬੀਤ ਜਾਣ ਉੱਤੇ ਸੰਜ੍ਞਾਨ ਲੈਣ ਤੋਂ ਰੋਕ।"

(1) ਇਸ ਸੰਹਿਤਾ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਥਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਸੰਜ੍ਞਾਨ ਸੀਮਾ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੇ ਬੀਤ ਜਾਣ ਉੱਤੇ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕੇਗੀ।

(2) ਸੀਮਾ ਦੀ ਅਵਧੀ ਹੋਵੇਗੀ-

(a) ਛੇ ਮਹੀਨੇ, ਜੇਕਰ ਅਪਰਾਧ ਸਿਰਫ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾਈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ;

(b) ਇੱਕ ਸਾਲ, ਜੇਕਰ ਅਪਰਾਧ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕੈਦ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾਈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ;

(c) ਤਿੰਨ ਸਾਲ, ਜੇਕਰ ਅਪਰਾਧ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਰ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੈਦ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾਈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(3) ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਇਕੱਠੇ ਟਰਾਇਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀਮਾਂਤ ਕਾਲ ਨੂੰ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਦੇ ਲਈ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਖਤ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਸਭ ਤੋਂ ਸਖਤ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੈ।

(12) ਕੋਡ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 468 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਬ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਉਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ।

ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਤਾਂ ਜੋ ਸੂਚਨਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਬਾਅਦ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੂਚਨਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਬਾਅਦ ਲਈ ਗਈ ਸੀ।

(ਏ) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਪਿੱਲੈ ਬਨਾਮ ਟੀ.ਏ. ਰਾਜੇਂਦਰਨ & ਅਨੁਸਾਰ5, ਜਦੋਂ ਚਾਈਲਡ ਮੈਰਿਜ ਰਿਸਟ੍ਰੇਂਟ ਐਕਟ, 1929 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਮੰਡੇਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਅਪਰਾਧ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ

ਗਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਮੁਸ਼ਾਹਦਾ ਕੀਤਾ:-

"3. ਇਹ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਸੂਚਨਾ ਲਈ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਲਈ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਦਿਨ ਸੂਚਨਾ ਲਈ ਹੈ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੀਮਾਂਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

4. ਸੂਚਨਾ ਲੈਣਾ ਸਾਡੇ ਆਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖਾਸ ਅਰਥ ਧਾਰਨ ਕਰ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸੰਦਰਭਿਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਏ.ਆਰ. ਅੰਤੁਲੇ ਬਨਾਮ ਰਾਮਦਾਸ ਸ੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਨਾਇਕ4 ਪੰਨਾ 530 (ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਪੈਰਾ 31 ਨੇ ਦਰਸਾਇਆ:

"ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਨਿਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਹੁੰ ਉੱਤੇ ਪੜਚੋਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਸਿਵਾਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਜੋ ਸੈਕਸ਼ਨ 200 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਪ੍ਰੋਵਿਸੋ ਵਿੱਚ ਸੈੱਟ ਆਉਟ ਹਨ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਹੁੰ ਉੱਤੇ ਪੜਚੋਲਣ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਪੜਚੋਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨਿਆਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਸ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਲੈਣ ਦੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਸਪਸ਼ਟ ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।"

(ਬੀ) ਭਾਰਤ ਦਾਮੋਦਰ ਕਾਲੇ & ਅਨ੍ ਬਨਾਮ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਪਛਾਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਅਵਧੀ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪਹੁੰਚਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੇਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਸੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਭਿਯੋਜਨ ਏਜੰਸੀ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਨਿਯੰਤਰਣ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ "ਕੁਝ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਲਈ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ" ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਮੰਨੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੀ -

“10. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਰਕਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧਿਆਇ XXXVI ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਭਿਯੋਜਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਜਾਂ ਪਛਾਣ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਅਨੁਸਾਰ, ਉੱਪਰੋਕਤ ਅਧਿਆਇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਛਾਣ ਲੈਣ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਜੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੋਡ ਦੇ ਉਸ ਅਧਿਆਇ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀ ਗਈ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੇ ਪਛਾਣ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਲਈ ਗਈ ਤਾਂ ਉਹ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਤਰਕ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧਿਆਇ XXXVI ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ: "ਕੁਝ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਲਈ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ"। ਇਸ ਸਿਰਲੇਖ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ 'ਤੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਤਰਕ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਅਧਿਆਇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਪਛਾਣ ਲੈਣ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਜਾਂ ਅਭਿਯੋਜਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ 'ਤੇ ਨਹੀਂ। ਅਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਤਰਕ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਅਧਿਆਇ ਦੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਸੰਯੁਕਤ ਪੜ੍ਹਾਈ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਥੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਸਿਰਫ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਜਾਂ ਅਭਿਯੋਜਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਪਛਾਣ ਲਈ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਉਸ ਅਧਿਆਇ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਮਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਕੋਡ ਦੇ ਉਸ ਅਧਿਆਇ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਗਏ ਸੈਕਸ਼ਨ 469 ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਜੋ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਜਾਂ ਤਾਂ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਾਂ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਜਦੋਂ ਅਪਰਾਧ ਖੋਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 470 ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਉਹ ਸਮਾਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਕੇਸ ਦੂਜੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧੀ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਨਜ਼ਰਸਾਨੀ ਵਿੱਚ ਲਗਨਸ਼ੀਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਜਾਂ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਦਾਲਤ ਬੰਦ ਰਹਿਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਵੀ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਇਸ ਨੂੰ ਕੋਡ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਸਮਾਂ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਲੈਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਪਰ ਸੰਜੀਦਗੀ ਲੈਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਜੁਰਮ ਦਾ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕੋਡ। ਸਾਡੇ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਵਿਧਾਨਕ ਸੰਕੇਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਲਈ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਸਮਰਥਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋ ਕਿ ਸੰਕਲਪ ਲੈਣਾ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇੱਕ ਕੰਮ ਹੈ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਏਜੰਸੀ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਕੰਟਰੋਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅੰਦਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਹੈ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਬੇਅਸਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ. ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਕੰਸ਼ "ਐਕਟਸ ਕਿਊਰੀ ਨੇਮਿਨੇਮ ਗ੍ਰੈਵਿਬਿਟ" ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਪੱਖਪਾਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ, ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਵੀ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਲੈਣ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੰਮ 'ਤੇ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪਛਾਣ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਸਾਡਾ ਇਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਰਸ਼ਮੀ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਮਹੇਸ਼ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੁਮਾਰ ਭਾਦਾ ੮

11. ਜੇਕਰ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਅਧਿਆਇ XXXVI ਦੀ ਇਸ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪਰਾਧ 5-3-1999 ਨੂੰ ਖੋਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ 3-3-2000 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਸੀਮਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਿਰਫ 25-3-2000 ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਸੰਜੋਗ ਲਿਆ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 25 ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਬਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

12. ਸਾਡੇ ਉਪਰੋਕਤ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਤਰਕ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਗਲੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਹੇਠਾਂ ਨੇ ਸੀਮਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 473 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਾਂ ਸਾਨੂੰ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਬਨਾਮ ਤਾਰਾ ਦੱਤ ਅਤੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।" (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

(ਸੀ) ਜਪਾਨੀ ਸਾਹੂ ਬਨਾਮ ਚੰਦਰ ਸੇਖਰ ਮੋਹੰਤੀ 'ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ 22.9.1996 ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 5.2.1996 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਸੰਜੋਗ 8.8.1997 ਨੂੰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 468 ਅਧੀਨ ਸੀਮਾ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸਿਰਫ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਸੀ। ਇਸ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ ਸਮੇਤ ਭਾਰਤ ਦਾਮੋਦਰ ਕਾਲੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ:

"48. ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਹਰ ਕੰਮ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰੇ, ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰੇ ਅਤੇ ਸੰਜੋਗ ਲੈਣ, ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸੋਚੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਉਚਿਤ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣਾ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕੰਟਰੋਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

49. ਕਈ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ (ਕੁਝ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕੇਵਲ ਉਦਾਹਰਣਾਤਮਕ ਕੇਸ ਹਨ ਅਤੇ ਸਰਬਵਿਆਪੀ ਨਹੀਂ ਹਨ), ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਲਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਸੰਜੋਗ ਲੈਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਅਜਿਹੀ ਦੇਰੀ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਜਾਂ ਚੂਕ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨਾਕਾਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ

ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਕੋਡ ਅਧੀਨ ਉਚਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਆਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਅਚਾਨਕ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਸਿਦਾਂਤ 'ਐਕਟਸ ਕਿਊਰੀਆ ਨੇਮੀਨੇਮ ਗ੍ਰਾਵਾਬਿਟ' (ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਏਗੀ) ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ। (ਵੇਖੋ: ਅਨੰਦ ਰੈੱਡੀ ਬਨਾਮ ਕੰਪਟੋਇਰ ਡੀਸਕਾਉਂਟ)। ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾ ਹੋਵੇ।

50. ਕੋਡ ਦੁਖੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਵਧੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਚਿਤ ਫੋਰਮ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਤੁਕਾ ਅਤੇ ਅਨੁਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ 'ਤੁਹਾਨੂੰ' ਦੱਸਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਉਸਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਹਵਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੀਮਾ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਅਜਿਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ, ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਅਨਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗੀ।

51. ਮਾਮਲਾ ਵੱਖਰੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ) ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਜਾਂ ਅਭਿਯੋਜਨ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਲਈ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲਾ ਸਿਰਫ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਸੀਮਾ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਦੇਰੀ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹੁਣ, ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਚੂਕ, ਦੋਸ਼ ਜਾਂ ਨਾਕਾਮੀ ਕਾਰਨ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 14 ਦੇ ਪੈਮਾਨੇ 'ਤੇ ਪਰਖਿਆ ਜਾਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਧਾਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨਮਾਨੀ, ਅਤਾਰਕਿਕ ਅਤੇ ਅਨੁਚਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੇਗੀ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰੇਗੀ ਨਾ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਅਤੇ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਦੁਆਰਾ। ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 468 ਵਿੱਚ ਸੀਮਾ ਦੀ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸੂਚਨਾ ਲੈਣ ਨਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣਾ ਇਸ ਨੂੰ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਅਤੇ ਆਰਟੀਕਲ 14 ਦੇ ਉਲੰਘਣ ਵਜੋਂ ਅਸਹਿਣਯ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

52. ਉਪਰੋਕਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਅਸੀਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀਮਾਂਤ ਅਵਧੀ ਦੀ ਗਣਨਾ ਲਈ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਜਾਂ ਆਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਸੰਜੋਗ ਲੈਣ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਰੀਖ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਉਹ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੀਮਾਂਤ ਅਵਧੀ ਦੀ ਗਣਨਾ ਲਈ ਨਿਰਣਾਇਕ ਤਾਰੀਖ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ/ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੰਜੋਗ ਲੈਣ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਆਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ।

53. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਸੀਮਾਂਤ ਅਵਧੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਸਿੱਖਿਆ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਅਵਧੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਜੋਗ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਚੂੰਕਿ ਆਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।"

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

(ਡੀ) ਸਾਰਾ ਮੈਥਿਊ ਬਨਾਮ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਕਾਰਡੀਓ ਵੈਸਕੁਲਰ ਡਿਜੀਜ਼ ਆਦਿ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ:-

"1. ਸ਼੍ਰੀ ਕੇ. ਸਵਾਮੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ, ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ [ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਕਾਰਡੀਓ ਵੈਸਕੁਲਰ ਡਿਜੀਜ਼ ਬਨਾਮ ਸਾਰਾ ਮੈਥਿਊ, ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਓਪੀ ਨੰਬਰ 12001 ਆਫ 1997, 17-7-2002 (ਮੱਦ) ਨੂੰ

ਫੈਸਲਾ] ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਸੀਮਾਂਤ ਅਵਧੀ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 468(2)(ਸੀ) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਸਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਘਟਨਾ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸੀਮਾਂਤ ਅਵਧੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਭਾਰਤ ਦਾਮੋਦਰ ਕਾਲੇ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਆਫ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ' ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧਿਆਇ XXXVI ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੰਜੋਗ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਇਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੀਮਾਂਤ ਅਵਧੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇ ਲੋੜ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਯੋਗ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਹੋਰ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੀਮਾਂਤ ਅਵਧੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੰਜੋਗ ਲੈਣ ਲਈ ਸੀਮਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੰਜੋਗ ਲੈਣ ਲਈ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਅਭਿਯੋਗ ਸੀਮਾਂਤ ਅਵਧੀ ਦੇ ਬਾਹਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਹੈ। 'ਭਾਰਤ ਦਾਮੋਦਰ ਕਾਲੇ' ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ 'ਜਪਾਨੀ ਸਾਹੂ ਬਨਾਮ ਚੰਦਰ ਸੇਖਰ ਮੋਹੰਤੀ' ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੂਜੇ ਦੋ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਨੁਸਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਪਾਨੀ ਸਾਹੂ 10 ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 52 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸੀ ਨੇ ਦੁਹਰਾਇਆ ਕਿ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਫਾਈਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨਹੀਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣਾ ਜਾਂ ਇੱਕ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਅਦਾਲਤ।"

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 'ਭਾਰਤ ਦਾਮੋਦਰ ਕਾਲੇ' ਅਤੇ 'ਜਪਾਨੀ ਸਾਹੂ' ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ 'ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਪਿੱਲੈ' ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ, ਮਾਮਲਾ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲਾ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ। ਇਹ ਕਰਦਿਆਂ, ਤਿੰਨ-ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ:

".....ਤਿੰਨ-ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ 'ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਪਿੱਲੈ' ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਜਾਣ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਨਾ ਲੈਣਾ, ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।"

(ਈ) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ 'ਸਾਰਾ ਮੈਥਿਊ ਬਨਾਮ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਕਾਰਡੀਓ ਵੈਸਕੁਲਰ ਡਿਜੀਜ਼ ਆਦਿ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ' ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਤੈਅ ਕੀਤੇ:

"3. ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਖਾਸ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਭੇਜੇ ਗਏ ਹਨ। ਪਰ, ਵਿੱਚ ਸਾਡੀ ਰਾਏ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ:

3.1. (i) ਕੀ ਧਾਰਾ 468 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਸੀਮਾਂਤ ਸਮੇਂ ਦੀ ਗਣਨਾ ਲਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤਾਰੀਖ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਹੈ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਹੈ ਜਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤਾਰੀਖ ਉਹ ਤਾਰੀਖ ਹੈ

ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ?"

3.2. (ii) ਦੋ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਕੇਸ ਯਾਨੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਪਿੱਲੈ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਕਾਲੇ (ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਪਾਨੀ ਸਾਹੂ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ), ਸਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਦਾ ਹੈ?"

42ਵੀਂ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧਿਆਇ XXXVI ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਤੇ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ:

"37. ਅਸੀਂ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਵੀ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਵ੍ਰਿੱਤ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧਾਂ ਸਬੰਧੀ ਸੀਮਾਕਾਲ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਮਾਤਰਾ ਦੀ ਨਿਸਚਿਤਤਾ ਜਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਸੰਜਾਣ ਲੈਣਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ੱਕੀ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਮਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਸ਼ਾਲਕ ਤੱਤ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿ ਕੋਈ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਸੰਜਾਣ ਲਈ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਇਹ ਹਰ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ। ਇੱਕ ਮਿਹਨਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਜਾਂ ਅਭਿਯੋਜਨ ਏਜੰਸੀ ਜੋ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਦਾਇਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਅਭਿਯੋਗ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚੇਗਾ ਜੇਕਰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਸੀਮਾਕਾਲ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਬਿੰਦੂ ਉਹ ਤਾਰੀਖ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਸੰਜਾਣ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਜਾਂ ਅਭਿਯੋਜਨ ਏਜੰਸੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਦਯਾ ਉੱਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜੋ ਕਈ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ; ਸਿਸਟਮਿਕ ਜਾਂ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ, ਸੀਮਾਕਾਲ ਦੇ ਬਾਅਦ ਸੰਜਾਣ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਮੰਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਮਿਹਨਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਆਪਣੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਨਿਵਾਰਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਅਸਮਰਥ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਕੇਸ ਦੀ ਸੰਜਾਣ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਦੇਰੀ ਕਾਰਨ ਇੱਕ ਮਿਹਨਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ। ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 468 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦਾ ਅਸਹਿਣਯੋਗ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਅਪਣਾਏਗੀ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਸਹਿਣਯੋਗ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਚਿਤ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰੇਗੀ। (ਯੂ.ਪੀ. ਪਾਵਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਅਯੋਧਿਆ ਪ੍ਰਸਾਦ ਮਿਸ਼ਰਾ)

*** *** ***"

41. ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ, ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਬਦ "ਸੰਜਾਣ" ਨੂੰ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨੀ ਪਈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਹੀ ਇਸ ਹਵਾਲੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਖਾਸ ਅਰਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ

ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਵਿਆਖਿਆ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਧਿਆਇ XXXVII ਨੂੰ ਸਿਰਲੇਖ ਸਮੇਤ ਇਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਣ ਨਿਰਮਾਣ ਦਾ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਣ ਨਿਰਮਾਣ ਇੱਕ ਹੈ ਜੋ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਕੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਐਕਟ ਦਾ ਅਰਥ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਅਰਥ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ ਵਿਧਾਨਿਕ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤਣਾਅ ਵਾਲੇ ਅਰਥ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਰਥ ਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਮਕਸਦ (ਵਿਧਾਨਕ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਫ੍ਰਾਂਸਿਸ ਬੈਨੀਅਨ ਦੇਖੋ)। ਫ੍ਰਾਂਸਿਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇਸ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਲਕਸ਼ਮੀ ਨਰਾਇਣ ਵਿੱਚ ਬੈਨੀਅਨ , ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ: (ਐਸਸੀਸੀ ਪੀ. 718, ਪੈਰਾ 35)

"35. ਅਕਸਰ ਹੀ, ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਧਾਰਾ ਦੀ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਬੇਤੁਕਾਪਨ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਕਿਸ ਉਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਮਕਸਦ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।"

ਇਸ ਟਿੱਪਣੀ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਤੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਵਿਆਖਿਆ ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਾਂ ਬੇਤੁਕਾਪਨ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਪਵੇਗਾ।

***

49. ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਦੰਡਾਤਮਕ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ, ਕੁਝ ਮਾਮਲੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਦੰਡਾਤਮਕ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਕੀਰਣ ਅਤੇ ਪੁਸਤਕੀ, ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਤੇ ਲੈਕਸੀਕਲ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। (ਦੇਖੋ ਮੁਰਲੀਧਰ ਮੇਘਰਾਜ ਲੋਇਆ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ2 ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਤ੍ਰਿੰਬਕ ਕੋਠੁਲਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ.3 ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ, ਅਸੀਂ ਅਧਿਆਇ XXXVI ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਆਇ XXXVI ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆਤਮਕ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਅਚਰਜ ਨਾਲ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆਤਮਕ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਜੋਂ ਉਦਾਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਮਾਲਕਣ ਵਜੋਂ। (ਦੇਖੋ ਸਰਦਾਰ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਲਰਾ (ਡੀ) ਲ੍ਰਸ. & ਓਰਸ. ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਮੋਦ ਗੁਪਤਾ (ਡੀ) ਲ੍ਰਸ. & ਓਰਸ.[1] ਐਨ. ਬਲਾਜ ਬਨਾਮ ਵੀਰੇਂਦਰ ਸਿੰਘ[2] ਅਤੇ ਕੈਲਾਸ਼ ਬਨਾਮ ਨਾਨਖੂ & ਓਰਸ.[3])

ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਪੈਰੇ 50 ਅਤੇ 51 ਵਿੱਚ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

“50. ਇਸ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ ਉੱਠਣ ਵਾਲੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਿਕ ਐਲਾਨਾਂ ਅਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਪਿੱਲੈ ਨੂੰ ਆਪਣੇ

ਤੱਥਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਰੱਖਣਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 468 ਅਧੀਨ ਸੀਮਾਂਤ ਅਵਧੀ ਦੀ ਗਣਨਾ ਲਈ ਕੀ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਤਾਰੀਖ ਹੈ, ਇਸ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 1929 ਦੇ ਬਾਲ ਵਿਆਹ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੰਜਾਣ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਜੇਕਰ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਤੱਕ। ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨਾ ਤਾਂ ਧਾਰਾ 468 ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਧਾਰਾ 473 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 4 ਅਤੇ 5 ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟਾਂ ਲਈ ਅਪਵਾਦ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਹਿਲੂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿ ਸੀਮਾਂਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੰਜਾਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕਰਨਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ 'ਤੇ ਵੱਡੀ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅੰਤੁਲੇ '1984' ਮਾਮਲੇ[4] 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਭਰੋਸਾ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅੰਤੁਲੇ '1984' ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਖਾਸ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿ 1952 ਦੇ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਲਾਅ (ਸੋਧ) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ('1952 ਦਾ ਐਕਟ')। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ 1952 ਦੇ ਐਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਦੁਆਰਾ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਮਾਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ ਤਾਂ ਸੰਜਾਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇੱਕ ਖਾਸ ਜੱਜ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 200 ਅਨੁਸਾਰ। ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਅਤੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਖੁਦ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿਣਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 1947 ਅਧੀਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਰੈਂਕ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣੀ ਪਵੇਗੀ ਤਾਂ ਜੋ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 202 ਦੁਆਰਾ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਜਾਂ ਉਥੇ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਂਚ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ ਉੱਠਣ ਵਾਲੇ ਸਵਾਲ ਅੰਤੁਲੇ '1984' ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਥੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 468 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਿਤ ਸੀਮਾਂਤ ਬਾਰ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਫੈਸਲਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਪਿੱਲੈ ਵਿੱਚ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧਿਆਇ XXXVI ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਉਪਯੋਗੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਪਿੱਲੈ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ।

51. ਉਪਰੋਕਤ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ, ਅਸੀਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 468 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਸੀਮਾਕਾਲ ਦੀ ਗਣਨਾ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਤਾਰੀਖ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਦਾਖਲਾ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਜਾਂ ਅਭਿਯੋਗ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਉਹ ਤਾਰੀਖ ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਸੰਜਾਣ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਹੋਰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ **ਭਾਰਤ ਕਾਲੇ ਜੋ ਕਿ ਜਾਪਾਨੀ ਸਾਹੂ** ਵਿੱਚ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਸਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। **ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਪਿੱਲੈ** ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਤੱਥਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਰੱਖਣਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਧਾਰਾ 468 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਸੀਮਾਕਾਲ ਦੀ ਗਣਨਾ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਤਾਰੀਖ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

13. ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 468 ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ 'ਸੰਜਾਣ' ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਤੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਣ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਜੇਕਰ, ਅਭਿਯੋਜਨ ਏਜੰਸੀ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਸੰਜਾਣ ਸੀਮਾਕਾਲ ਦੇ ਬਾਅਦ ਲਈ ਗਈ ਸੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਮੇਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਫਾਇਲਿੰਗ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵੀ ਸੰਜਾਣ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

14. **ਸਾਰਾ ਮੈਥਿਊ** ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਧਾਰਾ 468 ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਤੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਸੰਜਾਇਣਾ ਲਈ ਗਈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 468 ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਮੇਂ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਬਿੰਦੂ ਸੰਜਾਇਣਾ ਲੈਣ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੱਕ ਸਥਾਨਾਂਤਰਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਜਾਂ ਅਭਿਯੋਗ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੀਆਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

15. ਹੁਣ ਆਓ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੇ ਲਾਗੂਤਾ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰੀਏ। ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਧਾਰਾ 12 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਅੱਗੇ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸੋਚ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਓਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਧਾਰਾ 12 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੇਵਲ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੀ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ 31 ਅਧੀਨ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੇਕਰ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 468 ਅਧੀਨ ਕੋਡ ਦੀ ਲਾਗੂ ਸੀਮਾ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਧਾਰਾ 12 ਅਧੀਨ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾ 12 ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਸੀਮਾ ਦਾ ਆਰੰਭਿਕ ਬਿੰਦੂ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਅਜਿਹਾ ਆਰੰਭਿਕ ਬਿੰਦੂ ਸੀਮਾ ਲਈ ਕੇਵਲ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਤਦ ਹੀ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 12 ਅਧੀਨ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

16. ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜਿਸ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਨੂੰ 20.03.2008 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਭੰਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਤਨੀ ਨੇ 4.5.2009 ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਤਲਾਕ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਕਲੀ ਸੀ ਅਤੇ ਤਲਾਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਪਤੀ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਵਜੋਂ ਇੱਕੱਠੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ; ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਛੱਡਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਹਾਲਾਤ ਸਨ ਜਦੋਂ ਪਤੀ ਨੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 482 ਅਧੀਨ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਤਲਾਕ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਨੁੱਕਸ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ

ਕਰਨ ਲਈ ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਜੇ ਵੀ ਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਤਲਾਕ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਿੱਚ ਆਏ ਹੁਕਮ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਸੀ-

"16. ਸਵਾਲ ਉਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਮੰਗੀਆਂ ਗਈਆਂ ਰਾਹਤਾਂ ਨੂੰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 20-3-2008 ਕਾਇਮ ਹੈ। ਜਵਾਬਦੇਹ 2 ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਹੈ:

"ਇਸ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ 1 ਨੂੰ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚੇ ਗੁਰਾਰਜਿਤ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਦੀ ਕਸਟਡੀ ਤੁਰੰਤ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਵੀ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ 1 ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏ ਉੱਤੇ ਲਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਲਈ ਮਹੀਨਾਵਾਰ 15,000 ਰੁਪਏ ਦੇਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਵੀ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਜਹੇਜ਼ ਦੇ ਸਮਾਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਨੈਕਸਚਰ A ਤੋਂ C ਵਿੱਚ ਵੇਰਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੁੜ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਵਿਕਲਪ ਵਜੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਜਹੇਜ਼ ਦੇ ਸਮਾਨ ਦੀ ਕੀਮਤ 22,95,000 ਰੁਪਏ ਦੇਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਹਲਫਨਾਮਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।"

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੰਗੀਆਂ ਗਈਆਂ ਰਾਹਤਾਂ ਤਿੰਨ ਗੁਣਾ ਹਨ: (ਅ) ਨਾਬਾਲਗ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਕਸਟਡੀ; (ਬ) ਰਹਿਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ; ਅਤੇ (ਸੀ) ਜਹੇਜ਼ ਦੇ ਸਮਾਨ ਦੀ ਬਹਾਲੀ।

17. ਇਹ ਇੱਕ ਸੈਟਲਡ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਜਿਥੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਗਲਤ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਜਾਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉੱਤੇ ਧੋਖਾ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਆਰਡਰ/ਅਹੁਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਆਰਡਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਧੋਖਾਧੜੀ ਸਭ ਕੁਝ ਖੋਲ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। "ਇਕੁਇਟੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਚਾਲਾਕੀ ਦੇ ਬਚਾਅ ਅਤੇ ਨਵੀਆਂ ਚਤੁਰਾਈਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਟਾਲਣ ਲਈ ਈਜਾਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।" ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ "ਧੋਖਾਧੜੀ ਅਤੇ ਇਨਸਾਫ ਕਦੇ ਇੱਕੱਠੇ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੇ" (**ਧੋਖਾਧੜੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਕਦੇ ਵੀ ਇਕੱਠੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ**)। ਧੋਖਾਧੜੀ ਇੱਕ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਧੋਖਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਮਕਸਦ ਕੁਝ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇ, ਜੋ ਅਨਿਆਂਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧੋਖਾਧੜੀ ਅਤੇ ਧੋਖਾ ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਹਨ। "ਧੋਖਾਧੜੀ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਚਕਮਾ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਕੁਇਟੇਬਲ ਡਾਕਟਰਿਨ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਨਾਲ ਧੋਖਾਧੜੀ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਕਾਇਮ ਜਾਂ ਬਚਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।" ਅਦਾਲਤ ਉੱਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵੇਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। (ਵੀਡੀਓ ਮੇਘਮਾਲਾ ਬਨਾਮ ਜੀ. ਨਰਸਿੰਘਾ ਰੈੱਡੀ")

18. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਵਾਲ ਉਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਵਾਏ ਬਿਨਾਂ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਰਡਰਾਂ ਨੂੰ ਨੱਕਾਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਹੁਣ ਕੋਈ ਵੀ ਰੈਸ ਇੰਟੈਗਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਕਤਾਰਬੱਧ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਖਾਲੀ ਹੋਵੇ, ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਫੋਰਮ ਨੂੰ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। [ਵੀਡੀਓ ਸਟੇਟ ਆਫ ਕੇਰਲਾ ਬਨਾਮ ਐਮ.ਕੇ. ਕੁਨਹਿਕੰਨਨ ਨੰਬਿਆਰ ਮੰਜੇਰੀ ਮਾਨਿਕੋਥ

ਸੀਮਾਂਕਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਫਿਰ 32 ਅਤੇ 33 ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ: -

"32. ਸੀਮਾਂਕਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਰਣਜੀਤ ਕੁਮਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਬਮਿਸ਼ਨਾਂ, ਸੈਕਸ਼ਨ 468 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜੋ ਕਿ ਘਟਨਾ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਅਵਧੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, 2005 ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 28 ਅਤੇ 32 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਆਫ ਵੂਮੈਨ ਫਰੋਮ ਡੋਮੈਸਟਿਕ ਵਾਇਲੈਂਸ ਰੂਲਜ਼, 2006 ਦੇ ਰੂਲ 15(6) ਦੁਆਰਾ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਏ ਹਨ, ਜਪਾਨੀ ਸਾਹੂ ਬਨਾਮ ਚੰਦਰ ਸੇਖਰ ਮੋਹੰਤੀ [10] ਅਤੇ ਨੋਇਡਾ ਐਂਟਰਪ੍ਰੈਨਿਊਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਨੋਇਡਾ [14]।"

33. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ 2005 ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣਾ ਤਲਾਕ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਸੁਸੰਗਤ ਅਤੇ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਦੁਰੁਪਯੋਗ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਲੈਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣਾ ਨਿਆਂ ਦੀ ਖਿੱਲਵਾੜ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ।"

17. ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਜਿਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਉਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕੇਸ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਭੱਟਾਚਾਰਜੀ ਬਨਾਮ ਸਾਰਥੀ ਚੌਧਰੀ ਸੀ, ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਨਿਆਇਕ ਵਿਛੋੜੇ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਪਤਨੀ ਵੱਲੋਂ ਸਤ੍ਰੀਧਨ ਦੇ ਲੇਖਾਂ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਰਾਹਤਾਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪਤੀ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਸਮੇਂ ਦੀ ਬਾਧਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਨਿਆਇਕ ਵਿਛੋੜੇ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਘਰੇਲੂ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਾ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੋਈ ਵੀ ਰਾਹਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਉੱਤਪੰਨ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਪਤਨੀ ਵੱਲੋਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੁਧਾਰ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਵੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ, ਸਮਯ ਦੀ ਬਾਧਾ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਿਆ -

"32. ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਪਤੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਵੱਲੋਂ ਸਤ੍ਰੀਧਨ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਇੱਕ ਜਾਰੀ ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਪਤਨੀ ਸਤ੍ਰੀਧਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਕਿਰਤ ਲਈ ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਥਿਤੀ 2005 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ

ਦੀ ਸੀ। 2005 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ, "ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਔਰਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਧਾਰਣਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਸਾਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਹੈ। "ਆਰਥਿਕ ਦੁਰਵਿਹਾਰ" ਨੂੰ ਧਾਰਾ 3(iv) ਅਧੀਨ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਵੱਡਾ ਦਾਇਰਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 12, ਜਿਸ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਇੱਥੇ ਮੁੜ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਰਾਹਤਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 468 ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ 2005 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 28 ਅਤੇ 32 ਅਤੇ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਤੋਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਨਿਯਮਾਂ, 2006 ਦੇ ਨਿਯਮ 15(6) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਤ੍ਰੀਧਨ ਪਤੀ ਦੀ ਕਸਟਡੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਪਤਨੀ ਹਮੇਸ਼ਾ 2005 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਅਧੀਨ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਆਹ ਦੇ ਭੰਗ ਦੇ ਹੁਕਮ ਕਾਰਨ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। "ਜਾਰੀ ਅਪਰਾਧ" ਦੀ ਅਵਧਾਰਣਾ ਵਾਂਛਣ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਟਰੈਕਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਨਾ ਤਾਂ ਪਤੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਸਤ੍ਰੀਧਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਹੱਕ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਕਸਟੋਡੀਅਨ ਬਣੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। 2005 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਉਹ 2005 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵੱਧ ਰਾਹਤਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਖਲ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।"

33. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਪਤਨੀ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਸੀ 22-5-2010 ਅਤੇ ਉਕਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ 1-6-2010 ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। 2010. ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਪਤਨੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਤੀ ਨੇ ਜਨਵਰੀ 2010 ਤੋਂ ਮਾਸਿਕ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਸਟ੍ਰਿਧਾਨ "ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ" ਦੀ ਕਹੀ ਗਈ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ" ਅਤੇ ਮੰਗਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸੋਚਣ ਲਈ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੂੰ ਖਾਰਿਜ ਕਰਕੇ ਵੱਡੀ ਗਲਤੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।"

18. **ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਰਾ ਮੈਥਿਊ** ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੀਮਾਵਧੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਜੋ ਗੱਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਜਨਦਾਰ ਲੱਗੀ ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਤਲਾਕ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਦੋਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ, ਤਾਂ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 468 ਦੇ ਕੋਡ ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 32 ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 12 ਅਤੇ 31 ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਅੰਤਰਸੰਬੰਧ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ। **ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਭਟਾਚਾਰਜੀ** ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 33 ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ, ਸੀਮਾਵਧੀ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੋਈ ਅੰਤਿਮ ਬਿੰਦੂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਥੋਂ ਸੀਮਾਵਧੀ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

19. **ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ**

ਨੇ ਡਾ. ਪੀ. ਪਦਮਨਾਥਾ ਬਨਾਮ ਓਰਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੋਟ ਕੀਤਾ:

"19.. ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਜਾਂਚਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਡੀ.ਵੀ. ਐਕਟ ਜਾਂ ਡੀ.ਵੀ. ਨਿਯਮਾਂ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕ੍ਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਬਾਹਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 28(1) ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਡੀ.ਵੀ. ਨਿਯਮਾਂ 'ਤੇ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਡੀ.ਵੀ. ਐਕਟ ਅਤੇ ਡੀ.ਵੀ. ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਇੱਕ "ਸ਼ਿਕਾਇਤ" ਕ੍ਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਇੱਕ "ਸ਼ਿਕਾਇਤ" ਵਾਂਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਡੀ.ਵੀ. ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 2(b) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਮੌਖਿਕ ਜਾਂ ਲਿਖਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਕ੍ਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 2(d) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ, ਕਿਸੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਮੌਖਿਕ ਜਾਂ ਲਿਖਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਉਹ ਕੋਡ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ, ਕਿ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਾਣਿਆ ਜਾਂ ਅਣਜਾਣਾ, ਨੇ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਵਾਲੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਜੋ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡੀ.ਵੀ. ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 6(1) ਵਿੱਚ ਸੈੱਟ ਆਉਟ ਹੈ। ਡੀ.ਵੀ. ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਯਮ 4(1) ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

20. ਨਿਯਮ 6(1) ਬਿਆਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਫਾਰਮ II ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਕਿ ਐਕਟ ਨਾਲ ਜੋੜੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 12 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ, ਜੋ ਕਿ ਕ੍ਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(ਡੀ) ਅਧੀਨ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨੂੰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 190(1)(ਅ) ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸੂਚਨਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧਿਆਇ 15 ਵਿੱਚ ਸੂਚਨਾ ਲੈਣ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਦਾ ਕੋਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿ **ਡੀ.ਵੀ.** ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ। ਦੁਬਾਰਾ ਕਹਿਣ ਲਈ, ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 190(1)(ਅ) ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਇ 15 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਕੇਵਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੋ ਕਿ ਕ੍ਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(ਡੀ) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ।

20. ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਜਾਂ ਅਭਿਯੋਗ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਕੀਤਾ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰਿਤ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ।

21. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 2.08.2018 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੀ ਉਸ ਦੀ ਘਰੇਲੂ ਨਿਰੀਖਣ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ, 16.09.2008 ਤੋਂ ਲਗਭਗ 10 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਪਤੀ ਖਿਲਾਫ ਕੁਝ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ। ਪਰ ਇਹ ਇੱਕ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜੋ ਜ਼ਰੂਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਪਤੀ ਤੋਂ ਜਵਾਬ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਕਸਰਤ ਹੈ ਜੋ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼

ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਰਨੀ ਹੈ, ਸਮੇਤ ਇਹ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਤਾਰ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

22. ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਅਦਾਲਤ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰੇਸ਼ੋ ਤਦ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਬਜਾਏ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਦੇ, ਉਪਾਯ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਵਾਬ ਮੰਗਣ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਰੋਧੀ ਸਬਮਿਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮਾਮਲਾ ਵੱਖਰੇ ਪੈਰ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਿੱਚ ਦੀ ਗਈ ਮਤ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

23. ਅਸੀਂ, ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਲਈ ਗਈ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਸੀਆਰਲ. ਓ.ਪੀ. ਨੰਬਰ 28924 ਦੇ 2018 ਨੂੰ ਤਦਨੁਸਾਰ, ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਤੀ ਨੂੰ ਦੋ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਅੱਗੇ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆ ਦਾਖਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

24. ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਾ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਅਸੀਂ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਹਰ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

25. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਖਰਚੇ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ।

ਬਿਭੂਤੀ ਭੂਸ਼ਣ ਬੋਸ
(ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ : ਰਾਖਿਲ, ਐਲ.ਸੀ.ਆਰ.ਏ.)

ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate